

Novellprojekt

Mitt roliga och oroliga liv

FUnK

Folkhälsoenkät Ung + Kultur

Metodstöd

Metodstöd

Mitt roliga och oroliga liv – skapa ett novellprojekt med skrivande, symbolskapande och musik

Detta metodstöd bygger på dokumentation från FUnK-projektet *Mitt Roliga och Oroliga liv* som genomfördes av elever från Per Brahe-gymnasiets Introduktionsprogram Språkintröduktion med projektledare Frida Concannon, deras ordinarie lärare.

Folkhälsoenkät ung och Kultur = FUnK

FUnK initierades i syfte att utveckla en metodik för att inkludera unga i bearbetning, gestaltning och spridning av enkätens resultat.

Folkhälsoenkät ung genomförs vart tredje år i Jönköpings län i årskurs 9 och gymnasiet år 2. Enkäten omfattar frågor om levnadsvanor, hälsa, skola och fritid. Syftet med Folkhälsoenkät ung är att följa den självrapporterade hälsan bland länets ungdomar och se förändringar över tid. Resultatet sammanfattas i rapportform och når generellt inte målgruppen unga.

FUnK innebär att ungdomar väljer ut och tar sig an teman från enkäten som intresserar dem. Tillsammans med en kulturaktör/pedagog tolkar, bearbetar och gestaltar de resultatet via en eller flera former av kultur såsom teater, dans, skrivande eller musik.

Metodstöd

Detta metodstöd syftar till att ge uppslag och inspiration till eget arbete, om hur man med hjälp av skrivande, musik och symbolskapande kan skapa ett novellprojekt utifrån underlag från Folkhälsoenkät ung.

Novellerna författas av ungdomarna och bygger på personliga tolkningar av resultatet av Folkhälsoenkät ung. Temat som ungdomarna valde att arbeta med utifrån enkätens resultat var framtidstro. Ungdomarna får hämta inspiration och idéer från olika gestaltövningar, musik, textarbete och fotokonst. I originalprojektet avslutas arbetet med en utställning där ungdomarna får presentera sina noveller och symboliska föremål tillsammans med musik.

Novellberättelse är en personlig arbetsform som motiverar berättande och bidrar till ökad förståelse för den egna livssituationen. Låt dig inspireras för att forma ditt eget FUnK-projekt.

Upplägg:

4 tillfällen / svenskalektioner i veckan

Kulturform:

Drama- och gestaltungsövningar, musikövningar och fotokonst

Målgrupp:

Elevgrupper på gymnasienivå i förberedelseklass eller i språkintröduktion.

Tidsåtgång:

4 tillfällen å 40 minuter i veckan

I projektet *Mitt roliga och oroliga liv* arbetade gruppen med tre olika kulturformer. För att göra ett liknande projekt är den uppskattade tidsgången cirka fem månader med 4 tillfällen/ svenskalektioner i veckan. Utöver detta rekommenderas 10-15 arbetstimmar att avsättas för planering och praktiska förberedelser inför utställningen.

Om du vill förkorta arbetstiden kan du välja ut en eller två kulturformer att arbeta med.

Originalprojektet – Mitt Roliga och Oroliga liv

Mitt Roliga och Oroliga liv genomfördes av elever från elevgrupp IMS2B, med årskurs 6 i nivå i svenska som andra språk, från Per Brahegymnasiets Intröduktionsprogram Språkintröduktion 2019. Projektet genomfördes under lektionstid med skolans egna resurser och pedagoger.

Medverkande i projektet:

Frida Concannon – projektledare samt pedagog i svenska som andra språk och teater

Maggie Tanhaei – modersmåslärare och socialpedagog

Edward Eklöf – musikpedagog

Stina Tuvendal – fotograf och ljuddesigner

Anders Fennsjö – musiker

Introduktion och val av tema

Börja arbetet med att gå igenom resultatet av Folkhälsoenkät ung tillsammans med ungdomarna. [Presentationsstöd finns framtaget på läns- och kommunnivå.](#) Om behov finns har du möjlighet att få hjälp av en representant från sektion Folkhälsa som kan presentera enkätresultaten och svara på ungdomarnas frågor. Tillsammans kan ni komma överens om ett upplägg som passar din grupp.

Diskutera områden och teman från Folkhälsoenkät Ung med ungdomarna och välj sedan tillsammans ut ett område att arbeta med.

Nästa steg är att låta eleverna skriva sin första inlämningsuppgift utifrån valt område med titeln *Mitt liv*.

Beskrivning av metoderna och kulturformerna samt de pedagogiska stegen

Kulturformerna är utformade för att skapa inspiration till berättelserna och karaktärerna i elevernas noveller. Tidsåtgången avgörs av vilken eller vilka kulturformer du väljer, samt hur många lektionstillfällen du avsätter för respektive kulturform. Du som ledare/pedagog väljer hur ni ska arbeta med de olika kulturformerna, antingen växelvis eller med en kulturform åt gången.

Ge eleverna tillfälle att skriva ett utkast till sin novell samtidigt som ni arbetar med inspirationsövningarna. Utkastet arbetar eleverna sedan vidare med under hela arbetsprocessen.

Drama- och gestaltungsövningar

Under arbetet med *Mitt Roliga och Oroliga Liv* användes dialoger från Birgit Hagebys ”Kom lite närmare, 20 dialoger om kommunikation” (2002) som inspiration till novellberättelserna. De dialoger som valdes ut att arbeta med var: *Tycker du den här tröjan är ful?* och *Var var du igår?*

Låt eleverna undersöka texternas betydelse och tolkningsmöjligheter i dialogerna. För en diskussion med eleverna om hur de upplever texterna. Låt också eleverna skriva ner hur de tolkar dialogerna utifrån ledande frågor som du som ledare/pedagog formulerar.

I nästa steg väljer eleverna hur innehållet i dialogerna kan användas som inspiration till sina novellberättelser. Syftet är att ge eleverna inspiration av deras intryck från tolkningen av dialogerna och tillhörande diskussion.

Musikövningar

Musik utgör en stor och viktig del av ungdomarnas liv och vardag. Musik kan förstärka novellberättelserna och skapa mervärde för eleverna.

Börja med att be eleverna välja varsin låt. Det kan vara en låt som berör eleverna på ett personligt plan eller som de associerar till det område som valts att arbeta med. Tanken är att låten eller låttexten ska vara en inspirationskälla för novellberättelsen. Om möjligheter finns, låt gärna en musikpedagog vara delaktig under dessa lektioner.

Fotokonst

I fotokonstuppgifterna får eleverna analysera och tolka, ett för dem, okänt fotografi som skildrar en relation. Med hjälp av texter och ledande frågor om relationer får eleverna skapa en berättelse kring fotografiet. Frågorna kan handla om personerna på fotografiet men även om den miljö och plats fotot är taget i. Frågorna kan också handla om vad som hänt strax innan eller efter fotot tagits.

Även här syftar övningen till att fungera som en inspirationskälla till elevernas novellberättelser. Att tolka en relation på ett fotografi kan underlätta och öppna upp till tankar och idéer som bygger på igenkänning eller ett starkt minne.

I arbetet med *Mitt Roliga och Oroliga liv* arbetade eleverna med fotografier tagna av Bruno Ehrs och Jens Assur. Under projektets gång medverkade en fotograf som dokumenterade arbetsprocessen. Fotografierna av eleverna blev ytterligare ett inslag och en del i arbetet med fotokonst.

Novellberättelser – skriva och presentera

I det här skedet har eleverna valt område och arbetat med de olika kulturformerna. Du ska nu låta elever fortsätta bearbeta sina utkast och färdigställa sina noveller. Som vägledning, ställ följande frågor till dina elever:

- Vad är namnet på din novell?
- Vad inspirerade dig till att skriva denna novell?
- Vad är budskapet i din novell?
- Vad handlar din novell om? Berätta kort om händelserna.

Utifrån de här frågeställningarna skapar eleverna en presentation av sin novell. Låt sedan eleverna presentera sina novellberättelser för sina klasskamrater. Om en musikpedagog varit delaktig i arbetet kan elevernas favoritlåtar spelas upp i samband med redovisningen.

Samla gärna elevernas berättelser i ett novellhäfte. Häftet kan sedan delas ut till åskådare under utställningen.

Talkort och ljudfiler

Om ni väljer att arrangera en utställning där eleverna muntligt presenterar sina novellberättelser, låt eleverna skriva talkort att ha som hjälpmedel under presentationen.

Låt sedan elever spela in en ljudfil som används för att förstärka novellernas budskap under utställningen. Ljudfilen kan antingen innehålla budskap och/eller citat från novellerna som eleverna läser in. I ljudfilen kan också elevernas val av favoritlåtar vara med. Utställningen av *Mitt Roliga och Oroliga liv* inleddes med den inspelade ljudfilen.

I arbetet med *Mitt Roliga och Oroliga Liv* skrev eleverna även budskapen och citaten på plakat som hängdes upp i närheten av det symboliska föremålet eleven skapat. Läs mer om symboliska föremål under nästa rubrik. Tillsammans med novellerna blir detta en del av utställningen.

Skapa symboliska föremål

Låt eleverna skapa ett symboliskt föremål som förstärker budskapet i novellen.

I det här momentet rekommenderas arbete i studio eller ateljé för de som har tillgång till det.

I arbetet med *Mitt Roliga och Oroliga Liv* hade eleverna tillgång till ett konstgalleri där de fick möjlighet att skapa sina symboliska föremål av material de själva valde. Exempel på ett symboliskt föremål kan vara ett hjärta gjort av krossade spegel- eller glasskivor.

Utställning

Om ni väljer att arrangera en utställning kan ni inleda utställningen med den inspelade ljudfilen.

Låt därefter eleverna presentera sina noveller tillsammans med sitt symboliska föremål samt det budskap/citat eleven valt att förstärka sin novell med. Mellan elevernas presentationer kan stycken av deras favoritlåtar spelas upp, antingen live eller om ni valt att spela in låtstyckena.

Reflektioner och tips från originalprojektets kulturaktör

Novellprojektet *Mitt Roliga och Oroliga Liv* är skapat och genomfört av Per Brahegymnasiets Introduktionsprogram Språkintröduktion. Projektet har verkligen innehållit många positiva aspekter under processens gång. Framförallt har det visats sig att kulturformerna vi har använt som metod har resulterat i en tydlig öppenhet och tillit i elevgruppen. Projektledaren och pedagogen berättar att novellformen skapar en tydlig personlig förankring hos eleverna vilket motiverar eleverna att vilja berätta. Därmed kan arbetsformen och processen ha en betydelsefull roll för elevernas språkutvecklande arbete i svenska som andraspråk.

Framförallt har elevgruppen skapat ett minne för livet i och med att de alla deltog i projektet med personliga berättelser som var angelägna i deras pågående liv, de upplevde det tillsammans och det var ofta med stort engagemang. De fick mötas kring igenkännande erfarenheter och tillit skapades sinsemellan dem som tydligt bestod av stöd och förståelse inför varandras känslor.

Tanken med utställningen är också att eleverna ska få en kanal ut till andra vuxna i samhället, för att förmedla hur de upplever sin situation som ung med utländsk bakgrund. Utställningen och dess uttryck från novellerna har en viktig funktion då den kommunicerar ungdomarnas vilja att bli sedda och bekräftade av samhället.

Utställningen riktar sig i första hand till andra undervisande pedagoger och till annan personal ungdomarna möter i skolan. Den blir ett forum för nya möten, då språkintruktionsprogram eller förberedelseklasser ofta är segregerade i den vanliga skolmiljön.

Utställningen kan pågå under en längre tid så att fler skolor kan besöka och ta del av den. Utställningen bygger på att besökarna får en visning av eleverna själva där de presenterar sina noveller med tillhörande symboliska föremål och budskap/citat. Genom att eleverna muntligt presenterar sin novellberättelser blir detta ytterligare en språkutvecklande aspekt och samtidigt en process och träning i att framföra något för en publik i ett officiellt sammanhang.

Projektledaren och pedagogen beskriver hur flertal elever var väldigt nervösa inför sin presentation. Med hjälp av sina talkort och ett oerhört fint stöd från klasskamraterna vågade alla delta och presentera sitt budskap och sin novell.

Arbetet blev ett minne för livet för eleverna. Samtliga elever deltog i projektet med personliga berättelser och angelägenheter som var viktiga och betydelsefulla för dem. Kulturformerna bidrog till att skapa öppenhet och tillit hos ungdomarna, både för varandra och för medverkande pedagoger. Alla deltog med stort engagemang och de fick mötas i igenkännande erfarenheter vilket gav fin förståelse för varandras känslor.

Utvecklingsområden som projektledaren och pedagogen ser är att resurser som kurator eller specialpedagog deltar i arbetet kring eleverna. Flera av de medverkande eleverna lever med psykisk ohälsa och posttraumatisk stress. Om eleverna kan få ytterligare stöd från dessa professioner påverkar det ungdomens deltagande och närvaro på lektionerna samtidigt som de individuellt utvecklas och får ett stöd i att må bättre. Uttrycket ”vägen är målet” är passande för denna process.

Utvärdering

Eleverna beskriver att novellprojektet betytt mycket för dem i deras process att lära sig svenska språket (läsförståelse, ordförråd, ordföljd, hur man skriver en svår berättelse, hur man presenterar en händelse mm). Flera säger att det var nyttigt att få öva på muntlig framställan, att få prata inför publik.

”Jag har utvecklat mitt svenska språk, grammatik och lärt mig nya ord och att inte vara rädd när jag pratar med svenska personer.”

”Novellprojektet har varit bra för mig, min svenska, för att jag fått prata framför folk full av mod. Det var så mycket bra för att vi lärde oss svåra ord och långa meningar och vi kunde skriva en berättelse som är lätt för er att läsa och förstå”.

”Att prata om mitt novellprojekt framför okänt folk, jag kände mig full av energi när jag började läsa.”

Novellprojektet har inneburit att eleverna fått beskriva händelser de upplevt och att det också har gett dem något personligen. De beskriver att det varit viktigt för dem att få ”dela sin tanke” och ge ett budskap. Man har fått perspektiv – livet går vidare för alla.

Några beskriver att det varit fint att få lära känna nya människor och att man fått bättre förståelse för andra. En elev säger att det betytt mycket att få dela glädje med andra.

”När vi var i teatterrummet, då var det jätteroligt eftersom vi kände oss trygga med varandra när vi berättade om våra känslor.”

Folkhälsoenkät Ung + Kultur

Folkhälsoenkät ung och Kultur = FUNK

FUNK initierades i syfte att utveckla en metodik för att inkludera unga i bearbetning, gestaltning och spridning av enkätens resultat.

Folkhälsoenkät ung genomförs vart tredje år i Jönköpings län i årskurs 9 och gymnasiet år 2. Enkäten omfattar frågor om levnadsvanor, hälsa, skola och fritid. Syftet med Folkhälsoenkät ung är att följa den självrapporterade hälsan bland länets ungdomar och se förändringar över tid. Resultatet sammanfattas i rapportform och når generellt inte målgruppen unga.

FUNK innebär att ungdomar väljer ut och tar sig an teman från enkäten som intresserar dem. Tillsammans med en kulturaktör/pedagog tolkar, bearbetar och gestaltar de resultatet via en eller flera former av kultur såsom teater, dans, skrivande eller musik.